

REDAKČNÍ ÚVODNÍK /EDITORIAL COMMENT

Orální historie v čase (r)evolucí, nejen těch listopadových / Oral history in the time of revolutions (or evolution), not only in November

Jiří Hlaváček

Sametová revoluce bezesporu patří k nejvýznamnějším dějinným zlomům nedávných československých dějin, není proto divu, že v uplynulých měsících jsme se s odkazem na 17. listopad 1989 mohli setkat prakticky na všech myslitelných, a často i nemyslitelných, místech. Máme za sebou nesčetnou řadu přednášek, výstav, projekcí, videomappingů, besed, webových prezentací i nových zajímavých knižních titulů. Nakolik se podařilo předat poselství, že klíčové hodnoty jako demokracie, svoboda, pluralita, názorová otevřenost a tolerance nejsou samozřejmým a jednorázovým, „darem“, který nám sametová revoluce v listopadu 1989 přinesla, ale spíše cestami a podobami, které je třeba udržovat a kontinuálně (znovu)utvářet, ukáže jen čas.

Pro mnoho historiků a historiček soudobých dějin byly uplynulé dva roky, které se nesly ve znamení „osmičkových“ a „devítkových“ výročí, vyčerpávajícím maratónem, po němž si nyní zcela jistě rádi a zaslouženě oddechnou. Konec konců, vánoční čas přímo vybízí k zastavení, načerpání nových sil a rozjímání o věcech minulých i budoucích, a to nejen v rovině osobní, ale i té profesní.

Máme-li bilancovat nad rokem 2019 z hlediska rozvoje a dalšího směřování orální historie, lze považovat končící rok za více než úspěšný. Především se podařilo dokončit celou řadu zajímavých (a minimálně v jednom případě i průkopnických) projektů, o nichž se můžete dočíst mimo jiné i v tomto čísle.

V Olomouci proběhla na začátku února v pořadí již šestá mezinárodní konference České asociace orální historie (COHA), která naznačila, jakou cestou se bude vývoj metody v příštích letech ubírat – nepochybně nás čeká stále větší důraz na interdisciplinaritu a využití moderních technologií. Také na zahraničním

fóru se domácí orální historie nenechala zahanbit, o čemž svědčí řada jmen českých účastníků a účastnic v programech různých mezinárodních konferencí a workshopů na pestrou paletu výzkumných témat.

O rostoucí popularitě orální historie konečně vypovídá také rapidní nárůst počtu studentů a studentek, kteří mají o tuto metodu zájem, ať už ve volitelných kurzech na mnoha fakultách po celé České republice či přímo na specializovaném oboru Orální historie – soudobé dějiny na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy.

Po stránce etické se nám díky novému zákonu o zpracování osobních údajů z dubna letošního roku konečně podařilo vyrovnat rovněž s novou podobou informovaného souhlasu pro orálně-historický výzkum v souladu s GDPR. Známe také vítěze a vítězky pátého ročníku historické soutěže Střediska orální historie a již brzy budeme znát i jména oceněných v rámci šestého ročníku „Zlatého diktafonu“, který pravidelně jednou za dva roky pořádá COHA, a do něhož se v roce 2019 (možná i v důsledku listopadového šílenství) přihlásilo rekordní množství účastníků a účastnic, což nás pochopitelně těší! A konečně, významným způsobem se díky společnému úsilí SOHI a COHA posunul vpřed i samotný časopis MEMO, který právě držíte v ruce, a který má solidně nakročeno k zařazení do dalších prestižních databází. Držme si palce!

Nenechme se však zmást, „osmičkami“ a „devítkami“ éra oslav ani zdaleka nekončí. Naopak, příští rok nás čekají minimálně dvě výročí, která jsou bytostně spojena s přímo s orální historií. Hned v lednu totiž oslaví třicáté výročí od svého založení Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky a současně uplyne také dvacet let od vzniku Centra orální historie, kde se česká orální historie pod vedením Miroslava Vaňka na přelomu milénia de facto institucionalizovala.

Již nyní je tedy zřejmé, že rok 2020 bude opět rokem bilančním, nikoliv však jen v kontextu československých „událostních“ dějin (jak se stalo v posledních dvou letech zvykem), ale také v rovině (r)evoluce teorie a metodologie české orální historie. Nepochybně se tedy máme na co těšit!